

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
(СИЛАБУС)
Освітньо-професійної програми
«Екологія»**

Галузь знань
10 Природничі науки
Спеціальність
101 Екологія
Освітній рівень
перший (бакалаврський)

2025-2026 навчальний рік

Загальна інформація	Курс 4, семестр VII. Кількість тижнів <u>6</u> , кредити ЄКТС <u>9</u> , години <u>270</u> Форма контролю <u>диференційований залік</u>
Кафедра та викладач	Кафедра екології та туризму Відповідальний за проведення практики: Волошина Наталія Олексіївна Інформація про викладачів на сайті факультету https://prf.udu.edu.ua/%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b0-%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%97 чи у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=XTfUMKoAAAJ&hl=uk E-mail: n.o.voloshyna@udu.edu.ua
Організація практики	Настановча конференція 12.09.2025 р. звітна конференція 27.10.2025 р. Лінки на курс в MOODLE https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=5996
I. Основна мета та завдання практики	Метою практичної підготовки є: закріплення теоретичних знань, умінь, навичок, їх конкретизація та узагальнення, формування програмних компетентностей і програмних результатів навчання на базі підприємств, установ та організацій різної форми власності та здійснюють природоохоронну діяльність, забезпечення екологічного виховання і просвітництва й іншої діяльності у довкіллевій сфері. Завданнями практичної підготовки є: • ознайомлення з інформаційно-довідковими матеріалами базового підприємства, установи, організації, підбір матеріалів, необхідних для виконання бакалаврської роботи; • ознайомитися із посадовими інструкціями і нормативною документацією на базі проходження практики за екологічним напрямом діяльності; • проведення польових досліджень (якщо передбачено темою бакалаврської роботи);

- проведення лабораторних досліджень, постановка лабораторного експерименту;
- інструментальний аналіз стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, геологічного середовища, біоти на прикладі конкретного виробництва, підприємства;
- проведення оцінки впливу на довкілля за визначеною і стандартизованою процедурою;
- підготовка документів екологічного характеру та екологічної звітності;
- аналіз отриманої інформації, конкретизація й узагальнювати;
- статистична обробка отриманих результатів;
- навчитися використовувати знання про можливість виникнення екологічної небезпеки для обґрунтування певних рішень управлінського характеру;
- підготовка звіту і щоденника практики;
- підготовка наукових тез за результатами виробничої практики.

II. Результати навчання

ПРН04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПРН05. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.

ПРН10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПРН12. Брати участь у розробці та реалізації проєктів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

ПРН21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.

ПРН23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проєктів.

III. Політика практичної діяльності дисципліни

Здобувач вищої освіти до відбуття на практику повинен отримати інструктаж від керівника практики і направлення на практику (лист та угоду на проходження практики в 2 примірниках – один для здобувача, який вкладається до звіту, а інший керівництву підприємства), але у разі якщо база практики обговорена попередньо між двома сторонами (університетом та підприємством або організацією) у такому разі супровідні документи непотрібно; робочу програму практики; щоденник (в роздрукованому або електронному вигляді для заповнення). Здобувач вищої освіти, прибувши на базу практики, повинен подати керівникові від підприємства чи установи щоденник, пройти інструктаж з техніки безпеки й пожежної профілактики, ознайомитися з робочим місцем, правилами експлуатації оргтехніки та іншого устаткування та уточнити план-графік проходження практики. Під час проходження практики здобувач зобов'язаний суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, прийнятих на базі практики.

Форми звітності про практику: щоденник; звіт про практику складений відповідно до календарного графіку проходження практики та додаткових вказівок керівників практики від ЗВО і від підприємства; характеристика від керівника практики від підприємства. Щоденник, звіт і характеристика від керівника практикою від підприємства подаються в електронному та паперовому вигляді. Звіт, підписаний і оцінений безпосередньо керівником бази практики разом з іншими документами (щоденник, характеристика та ін.) подається на рецензування керівнику практики. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Звіт захищається

	перед комісією, до складу якої входять: керівник практики від ЗВО, викладачі кафедри та (по можливості) керівник (-ки) від бази практики. Комісія приймає залік у практикантів у визначену наказом дату. Розподіл балів від керівника на підприємстві 0-75 балів та від ЗВО 0-25. На звітній конференції студент звітує про підготовлену звітну документацію та інформую про особливості проходження практики. Формою оцінювання є диференційований залік (у відомість записується: «Відмінно», «Добре», «Задовільно» і вказується кількість балів, яку набрав студент під час проходження практики).
IV. Основні джерела для виконання завдань практики	Офіційний веб-сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України https://mepr.gov.ua/diyalnist/zakonodavstvo/ Виробнича практика: методичні вказівки щодо проходження практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія». Держ. біотехнол. ун-т ; уклад.: Л.В. Головань, І.М. Бузіна, О.В. Коляда, Ю.Ю. Чуприна. – Харків: [б. в.], 2023. – 34 с. https://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/155311 Виробнича практика. Методичні рекомендації для студентів освітньо-професійної програми «Екологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія» [Текст] / А.В. Павличенко, С.А. Риженко; НТУ «Дніпровська політехніка». — Дніпро: НТУ «ДП», 2019. — 26 с. https://ecology.nmu.org.ua/ua/Studies/Bach101_VPractice.php Волошина Н.О. Оцінка впливу на довкілля // Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2019. –150 с. http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34907 Коцюба І.Г. Єльнікова Т.О. Методичні вказівки з проведення виробничої практики студентами спеціальностей 101 “Екологія” та 183 “Технології захисту навколишнього середовища” – Житомир: ЖДТУ, 2018. – 31 с. https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=105987&forceview=1
V. Програма практики	Ознайомлення з інформаційно-довідковими матеріалами базового підприємства, установи, організації, підбір матеріалів, визначити екологічну складову у його діяльності; Ознайомитися із нормативною документацією за екологічним напрямом діяльності (дозволи на викиди, висновки оцінки впливу на довкілля, екологічна звітність, екологічне маркування та ін.); Провести інструментальний аналіз стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, геологічного середовища, біоти на прикладі конкретного виробництва, підприємства; Проведення польових досліджень (якщо передбачено темою бакалаврської роботи); Проведення досліджень та процедурних етапів з оцінки впливу на довкілля; Проведення моніторингових досліджень за станом атмосферного повітря, ґрунту, води, біоти; Проведення лабораторних досліджень, постановка лабораторного експерименту (якщо передбачено темою бакалаврської роботи); Брати участь у розробці довкіллевих проектів; Планувати, розробляти та проводити заходи з екологічного просвітництва для школярів, відвідувачів об’єктів природно-заповідного фонду; Створювати екологічні стежки та маршрути; Проводити аналіз отриманої інформації, статистичну обробку отриманих результатів й узагальнювати;

Підготовка звіту і щоденника практики;
Підготовка наукових тез за результатами виробничої практики.

**VI. Форми та
методи контролю,
критерії
оцінювання**

№	Види діяльності здобувача-практиканта	Максимальна кількість балів
1	Ознайомлення з нормативно-правовою базою, інструкціями	5
2	Проведення польових досліджень	20
3	Проведення лабораторних досліджень	20
4	Розробка та проведення екологічних заходів	10
5	Участь у розробці довкілєвих проектів та/або підготовка дозвільної і звітної екологічної документації	20
6	Підготовка звіту і щоденника практики	5
7	Підготовка наукових тез	10
8	Виступ на науковій конференції	10
	Всього	100

Робочу програму практики (силабус) складено: завідувач кафедри екології та туризму, д.біол.н., проф. Наталія ВОЛОШИНА